

OD REDAKCJI

Tom XLVIII/1 *Przeglądu Socjologicznego* zawiera artykuły z zakresu metodologii. Warto zauważyć, że jest to już piąty po wojnie tom poświęcony tej problematyce. (Były to tomy: XXX – 1978, XXXVII – 1989, XL/2 – 1993 i XLV – 1996.) Metodologiczne koncepcje teoretyczne, rezultaty specjalnych badań metodologicznych, nowe analizy i pomysły badawcze, funkcjonowanie różnych technik i metod, ich krytyka oraz refleksje nad całościowym przebiegiem procesu badawczego w naukach społecznych – już w latach sześćdziesiątych zaczęły interesować polskich socjologów. W latach dziewięćdziesiątych zainteresowanie tą problematyką ciągle wzrasta. Związane jest ono z dalszym rozwojem nie tylko akademickich badań socjologicznych, ale także badań opinii publicznej, wyborczych oraz rynku. O aktualnym, bardzo dużym zainteresowaniu sprawami metodologii, metodyki, metod i technik badawczych, ich przeszłością i przyszłością – świadczą w ostatnich latach choćby publikacje i monografie metodologiczne (trzy z nich są recenzowane w tym tomie), działalność Sekcji Metodologii Badań Społecznych PTS czy też trzy konferencje metodologiczne, które odbyły się w Polsce w 1998 roku.

W XLVIII/1 tomie „Przeglądu Socjologicznego” zamieszczamy część materiałów z konferencji „Społeczeństwo po zmianach – refleksja teoretyczna i metodologiczna (Łódź, 18–19 VI, 1998), która była zorganizowana przez Instytut Socjologii UŁ, Katedrę Metod i Technik Badań Społecznych IS UŁ oraz Sekcję Metodologii Badań Społecznych PTS. Konferencja ta była poświęcona pamięci zmarłego 10 lat temu profesora Jana Lutyńskiego, do którego twórczości nawiązują niektórzy autorzy artykułów tego tomu. W tomie publikujemy zatem artykuły, które były wygłaszane jako referaty w metodologicznej części tej konferencji oraz teksty, które zostały napisane już później. Trzeba dodać, że sprawozdanie z tej konferencji oraz referaty nie metodologiczne zostały wydrukowane w „Kulturze i Społeczeństwie” (1998, nr 4).

Na początku tomu zamieszczamy artykuły, których autorzy podejmują ogólne problemy metodologiczne – niekiedy w sposób kontrowersyjny. W kolejnych tekstach autorzy – opierając się na literaturze, własnych przemyśleniach i badaniach – zastanawiają się nad takimi zagadnieniami jak ważność pretestu zmiennej zależnej, rola badań porównawczych, pytania kwestionariuszowe – ich klasyfikacja i „efekt kontekstu”, panel w badaniach autobiograficznych, miejsce nowych technik w dotychczasowych podziałach metod badawczych.

W tomie tym, w Kronice, zamieszczamy również po raz pierwszy „Wyimki z kalendarza socjologii polskiej”, które będą publikowane również i w następnych tomach „Przeglądu Socjologicznego”.